

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 217/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. Ľ. K., T., zastúpeného advokátom JUDr. D. G., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 356/2011-232 z 19. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Ľ. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2012 doručená sťažnosť Mgr. Ľ. K., T. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 356/2011-232 z 19. januára 2012, ktorou žiadal vydať tento nález:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 356/2011-232 zo dňa 19. januára 2012 bolo porušené základné právo Mgr. L. K., bytom T., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

2. Zrušuje sa rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 356/2011-232 zo dňa 19. januára 2012 a vec sa vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti sťažovateľa a k nej pripojených listín, sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom konania vedeného pred Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 108/2007 proti žalovanému P., a. s. B. (ďalej len „žalovaný“), o náhradu nemajetkovej ujmy 16 596,95 €. Sťažovateľ sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do jeho osobnosti uverejnením článku v regionálnom týždenníku M., ktorého vydavateľom je žalovaný, v č. 19 (15. mája 2007 – 21. mája 2007), ročník 48 na s. 1 – 2 pod titulkom *„Zdevastoval byt a chcel žiadať ďalší“*. Tvrdil, že v článku boli uverejnené nepravdivé a skresľujúce údaje, ktorými bola ohrozená jeho vážnosť, česť a dôstojnosť, ktorú požíval medzi občanmi, keď v článku bolo o sťažovateľovi uvedené, že *„sa v byte na ul. ... správal tak, že deložovanie, demontáž zničeného vybavenia a čistenie bytu stálo 23 800 Sk, náklady na jeho opravu 50 300 Sk a ušlé nájomné 1 144 Sk, spolu 75 244 Sk“*. Súčasťou článku bola aj fotografia z vystúpenia sťažovateľa na zasadnutí Mestského zastupiteľstva v T. 3. mája 2007. To, že uverejnené údaje sú nepravdivé, malo vyplývať aj z rozsudku Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 4 C 279/01 zo 7. marca 2003, ktorým o žalobe mesta T. proti sťažovateľovi o zaplatenie sumy 63 400,70 Sk z titulu náhrady škody za zdevastovanie bytu bolo rozhodnuté tak, že sťažovateľ bol zaviazaný zaplatiť mestu T. iba sumu 3 000 Sk a vo zvyšku bola žaloba ako nedôvodná zamietnutá. Tento rozsudok bol potvrdený aj rozsudkom Krajského súdu v Nitre ako odvolacieho súdu sp. zn. 7 Co 130/2003. Z oboch rozsudkov je zrejmé, že škodu v byte sťažovateľ spôsobil neúmyselne, táto bola podporená znaleckým posudkom, ako aj to, že mesto T. si uplatňovalo svoj nárok neoprávnene. Keďže uverejnením článku došlo k zníženiu dôstojnosti osoby sťažovateľa v značnej miere, domáhal sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Poukazoval na to, že občania ho po uverejnení článku oslovovali, a tak zistil, aký rozruch v súvislosti s jeho osobou článok vyvolal.

Okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol rozsudkom č. k. 9 C 108/2007-155 z 30. apríla 2009. Dospel k záveru, že uverejnením článku žalovaným nedošlo k neoprávnenému zásahu do občianskej cti sťažovateľa. Žalovaným uverejnené informácie v čase ich uverejnenia boli pravdivé. Z obsahu spisu Exekútorského úradu RNDr. J. P. sp. zn. EX 164/99 bolo preukázané, že súdny exekútor 18. novembra 1999 vykonal exekúciu vypratáním bytu užívaného sťažovateľom, a z pripojenej fotodokumentácie je zrejmé, že byt bol zdevastovaný. Náklady na čistenie bytu a jeho opravy vo výške uvedenej v článku boli preukázané faktúrami za vykonanie týchto prác vystavenými spoločnosťou T., s. r. o. Okresný súd dospel k záveru, že článok ako celok nebol nepravdivý, drobné nepresnosti neboli spôsobilé zasiahnuť do osobnosti sťažovateľa. Sťažovateľ bol v článku označený iba krstným menom a iniciálkou priezviska. Na druhej strane okresný súd konštatoval, že žalovaný uverejnil neoprávnené fotografiu sťažovateľa, avšak v tejto súvislosti považoval okresný súd za primeranú satisfakciu morálnu, ktorej sa však sťažovateľ nedomáhal. Keďže na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch neboli splnené zákonné podmienky, okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol. Sťažovateľa zároveň zaviazal na náhradu trov konania žalovanému (758,32 €) a rozhodol o trovách zástupcu ustanoveného sťažovateľovi z radov advokátov.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie a navrhol odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zaviazá žalovaného zaplatiť sťažovateľovi sumu 16 596,96 € a nahradiť trovy konania.

Krajský súd rozsudkom č. k. 12 Co 178/2009-181 zo 7. októbra 2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, uložil sťažovateľovi nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania (116,21 €) a priznal ustanovenému advokátovi sťažovateľa odmenu 200 € zo štátnych prostriedkov. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, prvostupňový súd vykonaným dokazovaním riadne zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil. Poukázal na to, že iba skutočnosť, že sťažovateľ bol právoplatným rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 4 C 279/01 zo 7. marca 2003 zaviazaný zaplatiť mestu T. iba sumu 3 000 Sk, ešte nepreukazuje, že takejto sume zodpovedal rozsah skutočnej devastácie bytu, zvlášť keď stav bytu bol preukázaný

fotodokumentáciou, z ktorej je zrejmé, že sťažovateľ zanechal byť totálne zdevastovaný a bez zásadnej opravy nemohol byť ďalej užívania schopný. Ďalej uviedol, že nevykonanie dôkazov, ktoré navrhoval súdu prvého stupňa sťažovateľ, nebolo zo strany prvostupňového súdu odňatím možnosti konať pred súdom, pretože rozsah vykonaného dokazovania je dostatočný a ani odvolací súd nepovažoval za potrebné dokazovanie doplniť.

Sťažovateľ sťažnosťou smerujúcou proti tomuto rozsudku krajského súdu doručenou ústavnému súdu žiadal ústavný súd, aby konštatoval, že rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, a navrhol ústavnému súdu, aby rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ústavný súd o tejto sťažnosti sťažovateľa rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 171/2011-21 zo 14. júna 2011 tak, že skonštatoval, že základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 12 Co/178/2009 zo 7. októbra 2010 porušené bolo, rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie krajskému súdu a v zostávajúcej časti sťažnosti nevyhovel. V odôvodnení nálezu č. k. III. ÚS 171/2011-21 zo 14. júna 2011 ústavný súd uviedol: «Sťažovateľ vidí porušenie svojich práv najmä v tom, že všeobecné súdy rozhodujúce o jeho žalobe ani na prvom stupni (okresný súd), ani na druhom stupni (krajský súd) nevypočuli odporcu (predsedu predstavenstva spoločnosti P., a. s.) napriek tomu, že jeho výpoveď mohla prispieť k objasneniu niektorých skutkových okolností potrebných na rozhodnutie vo veci samej.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa domáhal aj na základe uznesenia okresného súdu z 10. júna 2008, aby v konaní bol vypočutý aj odporca (predseda predstavenstva vydavateľa týždenníka spoločnosti P., a. s.). Okresný súd prijal k tomu aj uznesenie, predvolal na pojednávania odporcu až dvakrát v ďalšom priebehu konania, ale napokon rozhodol bez toho, aby odporcu aj osobne vypočul.

Okresný súd v rozsudku z 30. apríla 2009 na strane 3 k tomu iba uviedol, že „Súd nevykonal dokazovanie výsluchom A. F. predsedu predstavenstva P. a návrh na zadováženie právoplatných rozsudkov v ukončených súdnych sporoch o ochranu osobnosti..., napr. vo veci navrhovateľa JUDr. Š. H..., ktoré dokazovanie navrhol

navrhovateľ z dôvodu, že takéto dokazovanie je z hľadiska predmetu sporu irelevantné a s prejednávanou vecou nesúvisí.“.

Následne aj krajský súd v rozsudku uviedol, že „*nepovažoval za potrebné dokazovanie vo veci doplniť*“.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd pristupoval k danej námietke sťažovateľa príliš formalisticky a bolo povinnosťou všeobecných súdov vykonať dokazovanie na účely dôsledného zistenia veci, teda vypočúť aj samotného odporcu. Dôvody, prečo prerokovali vec bez osobného vypočutia odporcu ku skutočnostiam uvádzaným sťažovateľom v konaní pred prvostupňovým súdom, sú iba všeobecné, nedostatočné a nepresvedčivé.

Krajský súd (a tiež okresný súd) teda rozhodli rozsudkami bez toho, aby sa k veci na pojednávaní vyjadril aj štatutárny zástupca odporcu, proti ktorému smerovala žaloba o ochranu osobnosti a ktorého zodpovednosť za vydanie článku a obsah uverejnených informácií mala byť predovšetkým v tomto konaní posudzovaná.

Z uvedených dôvodov preto ústavný súd vyslovil, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 12 Co/178/2009 zo 7. októbra 2010 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu) (obdobne m. m. III. ÚS 332/09).»

Krajský súd znova prerokoval odvolanie sťažovateľa v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 356/2011 na pojednávaní nariadenom na 19. január 2012.

Krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 356/2011-232 z 19. januára 2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, uložil sťažovateľovi nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania (236,59 €) a priznal ustanovenému advokátovi sťažovateľa odmenu 235,84 € zo štátnych prostriedkov.

Rozsudok krajského súdu č. k. 9 Co 356/2011-232 z 19. januára 2012 nadobudol právoplatnosť 29. februára 2012.

Sťažovateľ sťažnosť doručení ústavnému súdu na porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu odôvodnil tým, že v priebehu celého konania navrhoval vypočúť štatutárneho zástupcu žalovaného, pretože podľa názoru sťažovateľa jeho výpoveď mohla prispieť k objasneniu niektorých skutkových

okolností potrebných pre rozhodnutie vo veci. Krajský súd výsluch štatutárneho zástupcu žalovaného vykonal až na základe nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 171/2011-21 zo 14. júna 2011. Na pojednávaní 19. januára 2012 však krajský súd zabránil sťažovateľovi klásť otázky A. F., keďže odvolací súd sťažovateľom kladené otázky považoval za nesúvisiace s meritom veci. Podľa názoru sťažovateľa však ním položené otázky k meritu veci smerovali, čo vyplýva aj zo zápisnice z pojednávania. Navyše, krajský súd následným rozhodnutím žiadne ďalšie otázky sťažovateľa nepripustil napriek tomu, že vopred nemohol poznať ich obsah. Sťažovateľ pritom kládol otázky s konkrétnym zámerom, ktorý mal meritum veci objasniť v potrebnej miere pre rozhodnutie vo veci samej. Keďže otázky sťažovateľa pripustené neboli, nebola vec potrebným spôsobom ani objasnená, čo viedlo aj k nesprávnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu. Nález ústavného súdu uložil odvolaciemu súdu, aby sa vyrovnal aj s ochranou základného práva sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1 ústavy. Keďže odvolací súd nepripustil otázky sťažovateľa, nemohol už vyhovieť ani požiadavke ústavného súdu, aby sa zaoberal ochranou základného práva sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1 ústavy.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť postupom a rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 356/2011-232 z 19. januára 2012 tým, že krajský súd mu neumožnil klásť predsedovi predstavenstva žalovaného otázky, ktoré mu sťažovateľ chcel položiť, a v dôsledku toho nezistil dostatočne skutkový stav veci, a preto v konečnom dôsledku rozhodol nesprávne.

Krajský súd rozsudok č. k. 9 Co 356/2011-232 z 19. januára 2012 potom, čo zopakoval obsah svojho skoršieho rozhodnutia vo veci, odôvodnil takto: «Odvolačí súd opätovne preskúmal vec v napadnutom (t.j. v celom) rozsahu podľa § 212 ods. 1 O.s.p.

na odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), na ktorom v zmysle § 213 ods. 4 O.s.p. doplnil dokazovanie výsluchom predsedu predstavenstva odporcu A. F., ako účastníka konania (§ 131 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd zistil, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech...

Odvolací súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v Náleze Ústavného súdu SR zo dňa 14.6.2011 sp. zn. III. ÚS 171/2011-21, na odvolacom pojednávaní dňa 19.1.2012 vypočul A. F. (po zistení totožnosti a poučení v zmysle § 131 O.s.p.) ako účastníka konania, ktorého v úvode jeho výpovede vyzval, aby sa vyjadril k predmetu konania. Odporca uviedol, že sa k predmetu konania vyjadriť nevie. Doplnil, že vydavateľstvo P. vydáva celkom 31 titulov, medzi nimi aj titul D... Každý titul má svojho manažéra projektu, ktorému sú podriadení jednotliví šéfredaktori, ktorí zodpovedajú za texty uverejnené v jednotlivých tituloch. Odporca uviedol, že on sám nedostáva uverejňované texty vopred a ani po zverejnení všetky texty nečíta; vzhľadom na ich množstvo to ani nie je možné. S textom napadnutého článku sa oboznámil dodatočne, on sám ho za problematický nepovažoval.

Odvolací súd následne v rámci výpovede odporcu ako účastníka konania (§ 131 O.s.p.) umožnil navrhovateľovi položiť odporcovi so súhlasom predsedu senátu otázky (§ 126 ods. 3 O.s.p.), avšak po zistení, že navrhovateľom kladené otázky s predmetom sporu nesúvisia, resp. sa samotného predmetu konania netýkajú, ďalšie otázky navrhovateľa nepripustil. Navrhovateľove otázky – vzhľadom na ich obsah a formuláciu – nesmerovali k objasneniu skutkového deja, ani k okolnostiam rozhodujúcim pre priznanie uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy. Navrhovateľ sa totiž odporcu dotazoval na to, či uplatňuje pri vydávaní titulov jednotnú alebo selektívnu vydavateľskú politiku, so zámerom preukázať, že odporca uplatňuje pri vydávaní jednotlivých titulov účelovú a selektívnu vydavateľskú prax. Navrhovateľ ďalej položil otázku, či pod vydavateľstvo patrí aj správa denníka S.

Na otázku predsedu senátu odvolacieho súdu navrhovateľ ďalej uviedol, že okrem uvedených jeho ďalšie otázky sú zamerané na skutočnosti, ako sa riadi a funguje vydávanie titulu... a dodal, že zo 6 zasadnutí zastupiteľstva novinári nepodávali pravdivé informácie a dokonca z nich odišli. Predseda senátu a následne aj celý odvolací senát ďalšie otázky navrhovateľa ako nesúvisiace s vecou nepripustil.

Odvolací súd teda doplnil dokazovanie výsluchom odporcu (predsedu predstavenstva A. F.), ktorého výpoveď však neobsahovala žiadne pre rozhodovanie relevantné skutočnosti, a preto ani nemohla zmeniť či inak ovplyvniť jednak už zistený skutkový stav vo veci a napokon ani závery, ku ktorým dospel odvolací súd (rovnako tak súd prvého stupňa) vo svojom predchádzajúcom (v poradí prvom) rozhodnutí. Keďže predmetom konania bol návrh navrhovateľa na ochranu osobnosti s návrhom na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom k tvrdenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľa malo dôjsť uverejnením vyššie označeného článku pod nadpisom „Zdevastoval byt a chcel žiadať ďalší“, ktorého súčasťou bola aj fotografia navrhovateľa, bolo nutné v konaní zisťovať, či tieto boli objektívne spôsobilé zasiahnuť do zákonom chránených osobnostných práv navrhovateľa, ak áno v akom rozsahu a tiež či navrhovateľovi v dôsledku zásahu vznikol nárok na náhradu uplatňovanej nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Súd prvého stupňa všetky uvedené skutočnosti, podstatné pre rozhodnutie o návrhu navrhovateľa dôsledne skúmal, v súlade s platnou právnou úpravou, berúc do úvahy aj zaužívanú súdnu prax pri posudzovaní navrhovateľom uplatnených nárokov. Dospel k správny právny záverom, že predmetný článok neobsahoval nepravdivé údaje, jeho prípadné nepresnosti neboli objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa (§ 11 Obč. zák.). Zároveň správne uzavrel, že uverejnením fotografie bez vedomia a súhlasu navrhovateľa odporca síce porušil právo navrhovateľa chránené ust. § 12 ods. 1 Obč. zák.; tento zásah, keďže nebol takej intenzity, aby spôsobil zníženie dôstojnosti a vážnosti navrhovateľa v spoločnosti v značnej miere, tak nespĺňal zákonné podmienky pre priznanie navrhovateľom uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods.1, 2 Obč. zák.). V podrobnostiach odvolací súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorého závermi sa stotožňuje.

Odvolací súd z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, včítane výroku o trovách konania, ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).»

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Podstata sťažnosti sťažovateľa na porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a rozsudkom krajského súdu spočíva v tvrdení sťažovateľa, podľa ktorého bolo toto jeho základne právo porušené tým, že krajský súd mu neumožnil na odvolacom pojednávaní položiť všetky otázky predsedovi predstavenstva žalovaného, ktoré mu chcel položiť. Sťažovateľ tvrdí, že chcel položiť otázky, ktoré by viedli k objasneniu skutočností rozhodujúcich pre záver krajského súdu o dôvodnosti jeho žaloby. Je zrejmé, že posúdenie otázky, či krajský súd týmto svojím postupom porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu alebo nie, sa odvíja od toho, či krajský súd postupoval pri výsluchu predsedu predstavenstva žalovaného v súlade obsahom príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) upravujúcich vykonávanie dôkazu výsluchom účastníka konania, resp. či rešpektoval ich ústavne konformný výklad, alebo nie. Je zrejmé, že pokiaľ krajský súd postupoval v súlade so zákonnou úpravou svojho procesného postupu, nemohol takýmto postupom porušiť ani základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu.

Podľa § 126 ods. 3 OSP predseda senátu alebo samosudca vyzve svedka, aby súvisle opísal všetko, čo vie o predmete výsluchu. Potom mu kladie otázky potrebné na doplnenie

a vyjasnenie jeho výpovede. Otázky môžu dávať i členovia senátu a so súhlasom predsedu senátu alebo samosudcu i účastníci a znalci.

Ako vyplýva z citovaného ustanovenia, aj v časti dokazovania vykonávaného výsluchom účastníka je povinný súd postupovať tak, aby bol zabezpečený riadny priebeh pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, pričom výsluch účastníka musí prebiehať tak, že najprv je mu umožnené súvislo opísať všetko, čo vie o predmete výsluchu, potom sú mu kladené otázky predsedom senátu, následne členmi senátu a so súhlasom súdu mu môžu klásať otázky aj ostatní účastníci, prípadne ich zástupcovia.

Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva účastníkovi občianskeho súdneho konania právo klásať inému účastníkovi v rámci jeho účastníckej výpovede akékoľvek otázky a bez akéhokoľvek obmedzenia. Posúdiť, či daná otázka nevybočuje z predmetu konania (a tým je neprípustná), patrí predsedovi senátu, ktorému je zverené rozhodovanie o tom, či udelí účastníkovi súhlas na polozenie otázky (kladenie otázok), t. j. rozhodovanie o prípustnosti otázky (otázok).

Sťažovateľova otázka, ktorá bola predsedom senátu pripustená (*či odporca riadi pri vydávaní titulov vydateľskú politiku jednotne alebo selektívne*), bola vyslúchaným zodpovedaná.

Predmet výsluchu účastníka konania je daný predmetom konania (vymedzeným petitom žaloby) a aj tento dôkaz slúži na preukazovanie skutočností rozhodujúcich pre rozhodnutie súdu o podanej žalobe. V tomto prípade predmetom dokazovania s ohľadom na podanú žalobu a jej petit bola pravdivosť tvrdení, resp. primeranosť hodnotiacich úsudkov žalovaného uverejnených v článku (ako aj existencia alebo neexistencia súhlasu sťažovateľa s uverejnením jeho podobizne), teda okolností, z ktorých je možné urobiť záver o oprávnenosti alebo neoprávnenosti tvrdeného zásahu do osobnosti sťažovateľa; ďalej predmetom dokazovania bola objektívna spôsobilosť zásahu (ak by sa ukázal ako neoprávnený) privodiť ujmu na osobnosti sťažovateľa, ďalej následky zásahu na osobnosti sťažovateľa a príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a týmto následkom.

Je zrejmé, že kladenie otázok, ktorými sťažovateľ „chce preukázať, že politika a prax odporcu pri vydávaní časopisov nie je jednotná a dokonca je účelová a selektívna“, resp. kladenie ďalších otázok, ktoré „majú smerovať ku skutočnostiam ako sa riadi a funguje vydávanie titulok D., keď zo 6 zasadnutí zastupiteľstiev novinári nepodávali pravdivé informácie a dokonca z nich odišli“, vybočuje z uvedeného predmetu konania.

Ústavný súd posudzujúc krajským súdom uvedené dôvody, pre ktoré bolo obmedzené právo sťažovateľa klásť otázky predsedovi predstavenstva žalovaného, dospel k záveru, že toto obmedzenie bolo vykonané krajským súdom spôsobom a v rozsahu, ktorý je ústavne konformný. Predseda senátu krajského súdu využil svoje zákonné oprávnenie nepripustiť v rámci vykonávania dôkazu výsluchom účastníka otázky sťažovateľa z dôvodu vyplývajúceho zo zmyslu a účelu zákona, t. j. z dôvodu, že už položené a aj zamýšľané otázky sťažovateľa nemali pre posúdenie veci význam.

S ohľadom na tento záver ústavného súdu je zrejmé, že neobstojí ani tvrdenie sťažovateľa o tom, že k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy malo dôjsť aj tým, že krajský súd v dôsledku nepripustenia otázok nezistil riadne skutkový stav veci, pretože nespoznal odpovede vyslúchaného na nepripustené otázky. Pokiaľ nepripustené otázky nemali súvislosť s predmetom konania, nemohli mať význam pre posúdenie veci, a preto je vylúčené, aby ich nepoloženie mohlo mať vplyv na riadne zistenie skutkového stavu veci.

Iba to, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu vyjadreným v napadnutom rozsudku a jeho dôvodmi, pre ktoré nepripustil jeho otázky adresované žalovanému, nestotožňuje, ešte nemôže zakladať splnenie podmienok prijateľnosti jeho sťažnosti.

Za tejto situácie ústavný súd konštatuje, že rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 356/2011-232 z 19. januára 2012 nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2012